

Vesihuoltoverkoston saneerausohjelma ja vesilaitoksen taloussuunnitelma

Teknltk 30.01.2025 § 11

Sweco Oy on tarjonnut Pöytyän kunnalle vesihuoltoverkoston saneerausohjelman ja vesihuoltolaitoksen taloussuunnitelman laatimista. Molemmista osa-alueista laaditaan tiiviit raportit sekä karttaesitykset saneerausohjelman kohteista.

Saneerausohjelma sisältää ehdotuksen vesihuoltoverkoston seuraavan 10 vuoden aikana saneerattavista kohteista alkaen vuodesta 2026. Saneerausohjelman lähtötietona toimii keväällä 2024 laadittu Pöytyän vesihuoltoverkoston saneerausohjelma, vesihuollon työntekijöiden ehdotukset saneerattavista kohteista ja muut laaditut selvitykset vesihuoltoverkostosta, esimerkiksi jätevesikaivojen vuotoriskiselvitys.

Saneerausohjelmaan valittujen kohteiden kustannusvaikutuksia Pöytyän vesihuoltolaitoksen talouteen tarkastellaan työn toisessa vaiheessa. Työ aloitetaan lyhyellä nykytilan kuvauksella vesihuoltolaitoksen toiminnoista ja volyymeista, taloudellisista luvuista sekä nykyisestä vesihuoltolaitoksen liittymis-, perus- ja käyttömaksuista. Työssä käytetään Swecon vesihuoltolaitoksille suunnattua talousmallia, johon viedään investoinnit sekä arvioidaan vuosittainen kustannusten nousu ja maksujen korotus.

Talousmallissa laaditaan tuloslaskelmaennuste 10 vuoden tarkastelujaksolle. Talousmalliin lisätään kahden edeltävän vuoden tuloslaskelman toteutumaluvut (2023-2024). Talousmallissa otetaan huomioon myös tulevat verkostojen saneerausinvestoinnit, jotka saadaan saneerausohjelmasta. Malliin lisätään vesihuoltolaitoksen muut investoinnit, jotka saadaan vesihuoltolaitokselta, lähtökohtana käytetään viimeisintä kunnan talousarviota ja investointisuunnitelmaa. Ennusteessa otetaan huomioon vesihuoltolaitoksen liittymä- ja vesimäärän muutokset. Tilaaajan kanssa tehdään yhdessä päätös, millaisista liittymäkiinteistöistä väestö vähenee ja kuinka vesimäärät tulevat kehittymään. Talousmalli antaa suuntaa vesihuoltolaitoksen käyttö- ja perusmaksujen korotusten tarpeesta tulevaisuudessa, kun vesihuoltoverkoston kohdistetaan saneerausinvestointeja. Työn tuloksena laaditaan lyhyt raportti, jossa esitetään vesihuoltolaitoksen tuloslaskelmaennusteen tulokset ja ehdotetut toimenpiteet ennusteeseen liittyen.

Sweco Finland Oy:n tarjous tehtävästä työstä on 9950 €, alv 0%.

Valmistelija

Tekninen johtaja

Päätösehdotus

Lautakunta päättää tilata Sweco Finland Oy:ltä vesihuoltoverkoston saneerausohjelman ja vesihuoltolaitoksen taloussuunnitelman.

Päätös

Ehdotuksen mukainen.

Teknltk 21.08.2025 § 69
27/14.05.00/2023

Selvityksessä laadittiin Pöytyän vesihuoltolaitoksen saneerausohjelma ja taloussuunnitelma. Selvityksen tavoitteena oli määrittää vesihuoltoverkoston tulevat saneeraushankkeet ja arvioida niiden taloudelliset vaikutukset.

Pöytyän vesihuoltoverkosto on rakenteeltaan laaja maaseutumaiseen ympäristöön rakennettu verkosto. Tämä tarkoittaa, että kunnassa on paljon pitkiä linjaosuuksia, joiden kunto voi olla kohtalainen tai huono. Suurien saneeraushankekokonaisuuksien toteuttaminen on Pöytyällä todennäköisesti haastavaa, koska vesihuoltolaitoksen talous ei nykyisellään mahdollista nykyisen ja tulevaisuuden saneeraustarpeen investointeja.

Saneerausohjelma kattaa vuodet 2026–2031. Sen kohteet on valittu yhteistyössä vesihuoltolaitoksen henkilökunnan kanssa. Ohjelmassa esitetään keskeisiä saneerattavia kohteita. Taloussuunnitelmassa esitetään visuaalisesti vesihuoltolaitoksen talouden nykytila sekä saneerausinvestointien vaikutus vesihuoltolaitoksen maksuihin. Suunnitelma on tehty Swecon talousmalli-työkalulla laatimalla ennuste kahden edellisen vuoden perusteella vuoteen 2035 asti. Ennuste huomioi investointien vaikutukset sekä vuosittaisen kustannusnousun ja maksujen korotustarpeen. Ennusteessa on otettu huomioon myös väestön ja vesimäärien muutokset. Talousmallin avulla on mahdollista ennakoita vesihuoltolaitoksen käyttö- ja perusmaksujen korotustarpeita saneerausinvestointien toteutuessa vesihuoltoverkostossa. Työn lopputuloksena on laadittu raportti, jossa esitetään saneerausohjelman hankealueet ja kustannukset sekä tuloslaskelmaennusteen tulokset ja ehdotetut toimenpiteet.

Selvitys kattaa ehdotukset saneerattavista hankealueista tulevalle viidelle vuodelle. Jotta saneerausten suunnittelu olisi suunnitelmallista ja jatkuvaa, tulee saneerausohjelmaa päivittää viimeistään ennen tässä ohjelmassa esitetyn ajanjakson päättymistä (vuosi 2031).

Työssä esitetyt saneerausohjelman hankealueet perustuvat Pöytyän vesihuoltolaitoksen henkilökunnan kokemusperäiseen tietoon vesihuollon saneeraustarpeesta ja Sweco vuonna 2024 laatimaan vesihuoltoverkoston saneeraustarveselvitykseen. Saneerausohjelman kohteiden toteuttamisen lisäksi tässä kappaleessa esitetään jatkotoimenpiteitä, joihin vesihuoltolaitoksen ehdotetaan ryhtyvän.

Vuonna 2024 laaditun saneeraustarveselvityksen perusteella Pöytyällä tulisi saneerata vesihuoltoverkostoja vähintään 2.6 milj. €/vuosi. Suuri määrä selittyy Pihlava-Aura vesijohdon saneeraustarpeella. On suositeltavaa tehdä linjan saneerauksen yleissuunnitelma lähitulevaisuudessa. Yleissuunnitelma sisältää alustavat reittivaihtoehdot ja toimenpiteet linjan saneeraukselle sekä tarkemman kustannusarvion toteutukselle. Yleissuunnitelma laaditaan yhteistyössä Auran kunnan vesihuoltolaitoksen kanssa.

Onnistuneiden vesihuollon saneeraushankkeiden läpivienti vaatii taloudellisten resurssien lisäksi henkilöstöresurssia. Pöytyän vesihuoltolaitoksen henkilöstöresurssit ovat vajavaiset, minkä vuoksi suositellaan henkilöstöresurssien lisäämistä. Vesihuoltolaitokselle ehdotetaan palkattavaksi henkilö koordinoimaan saneeraus- ja kunnossapitotehtäviä. Palkattavan henkilön työtehtävät sisältäisivät esimerkiksi saneerauskohteiden priorisoinnin, suunnittelun tai suunnitteluttamisen ja rakennuttamisen. Työtehtävien hoitamista varten suositellaan, että henkilöllä on vähintään alempi korkeakoulututkinto tekniseltä alalta.

Vesihuoltolaitoksen talous on kestävämmällä pohjalla. Jopa ilman saneerausinvestointeja jäteveden kustannuksia ei saada katettua jätevesimaksuilla, mikä on vesihuoltolain lähtökohta. Myös

vesihuoltolaitoksen kassavarat, eli taseen edellisten tilikausien yli-/alijäämäkertymä kuluu loppuun nopeasti. Vedenkäyttäjien ja vedenkäytön väheneminen laskee tulopohjaa ja inflaatio nostaa menojen määrää. Tämän vuoksi suositellaan vesihuoltomaksujen korottamista vuosittain 10 prosentilla, kuitenkin pitäen veden käyttömaksu alle 3 eurossa (alv 0 %) ja jäteveden alle 5 eurossa (alv 0 %). Korotuksilla vesihuoltolaitoksen tulos saadaan tasapainoon 2027 mennessä ja investointitasoa pystytään tasaisesti nostamaan vuoteen 2035 asti. Taseen edellisten tilikausien yli-/alijäämä tasoittuu lähtötasolle vuoteen 2030 mennessä. Maksukorotuksilla mahdollistetaan myös Pihlava-Aura vesijohdon saneeraus yhdessä muiden kriittisten saneerausten kanssa

Liitteenä saneerausohjelma ja taloussuunnitelma

Valmistelija

Tekninen johtaja

Päätösehdotus

Lautakunta keskustelee vesihuoltolaitoksen saneerausohjelmasta ja taloussuunnitelmasta ja merkitsee asian tietoon saaduksi.

Päätös

Tekninen lautakunta hyväksyi päätösehdotuksen.